

Tekmeria

Vol 6 (2001)

CORRIGENDUM στα «Επιγραφικά Μακεδονικά Ι» (Τεκμήρια 5, 2000)

Π. Μ. ΝΙΓΔΕΛΗΣ

doi: [10.12681/tekmeria.176](https://doi.org/10.12681/tekmeria.176)

To cite this article:

ΝΙΓΔΕΛΗΣ Π. Μ. (2001). CORRIGENDUM στα «Επιγραφικά Μακεδονικά Ι» (Τεκμήρια 5, 2000). *Tekmeria*, 6, 159–162. <https://doi.org/10.12681/tekmeria.176>

Π. Μ. ΝΙΓΔΕΛΗΣ

CORRIGENDUM ΣΤΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΑ Ι»
(ΤΕΚΜΗΡΙΑ 5, 2000).

Στόν προηγούμενο τόμο τῶν *ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ* δημοσίευσα μέ τόν τίτλο “Μακεδονικά ἐπιγραφικά” τόν ταφικό βωμό ἑνὸς Ρωμαίου βετεράνου ἀπό τὸ Σκρᾶ (νομοῦ Κιλκίς). Ἡ κατάσταση διατήρησης τῆς πέτρας, ὅπως φαίνεται καὶ στὴ δημοσιευόμενη ἐκεῖ φωτογραφία, εἶναι κακὴ λόγω φθορῶν, γεγονός πού ἄφηνε ἀρκετὰ ἐρωτηματικά ὡς πρὸς τὴν ἀνάγνωση καὶ κατανόηση τοῦ κειμένου της. Τύχη ἀγαθὴ τὸν περασμένο Ἰούλιο μελετώντας τὸ ἀρχεῖο τῆς ΙΣΤ΄ Ἐφορείας Προϊστορικῶν καὶ Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων (Θεσσαλονίκη) γιὰ τίς ἀνάγκες μιᾶς ἄλλης μελέτης ἐντόπισα τὴ σχετικὴ μέ τὸ εὑρημα ἀλληλογραφία πού ἀποτελοῦνταν ἀπὸ δύο ἔγγραφα καὶ μιὰ συνημμένη φωτογραφία. Τὸ κέρδος ἀπὸ τὸ ἀπρόσμενο αὐτὸ εὑρημα δὲν εἶναι διόλου εὐκαταφρόντητο, ἀφενὸς γιὰτὶ γνωρίζουμε ἔτσι ὅτι ὁ βωμὸς βρέθηκε τὸ 1955¹,

---

1. Τὰ δύο ἔγγραφα πού ἀφοροῦν τὴν εὑρεση τοῦ βωμοῦ ἔχουν ὡς ἐξῆς :

α) Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
Νομαρχία Κιλκίς
Ἄρ. Πρωτ. 16308

Ἐν Κιλκίς τῆ 3 -9-1955

Πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑπιθεσίαν
Δ/ντὴν κ. Μακαρόνα

Θεσσαλονίκη

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι εἰς τὸ χωρίον Σκρᾶ Ἐπαρχίας Παιονίας ἔχει ἀνακαλυφθῆ πρό τινος πλάξ φέρουσα ἐπ' αὐτῆς γράμματα καὶ σημεῖα ἐμφαίνοντα τὴν ἀρχαίαν προέλευσιν ταύτης. Συνημμένως ἀποστέλλομεν φωτογραφίαν τῆς πλακὸς ταύτης καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως προέλθῃτε εἰς περαιτέρω ἐνεργείας, ἐφ' ὅσον κρίνεται ὅτι ἡ περίπτωσις αὕτη δέον νὰ ἐμφελέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑπιθεσίας σας.

Ὁ Νομάρχης Κιλκίς
κ. ἄ. α.
Ὁ Δ/ντὴς
Ἰ. Ἀναπλώτης

καὶ ἀφετέρου διότι ἡ φωτογραφία παρὰ τὴ μέτρια ποιότητά της ἀπεικονίζει τὸ μνημεῖο στὴ μορφὴ ποὺ εἶχε ἀμέσως μετὰ τὴν εὕρεσί του ἀρκετὰ ἱκανοποιητικά, μὲ ἀποτέλεσμα καὶ τὸ κείμενό του νὰ διαβάζεται πλέον καλύτερα καὶ νὰ βλέπουμε μέρος τοῦ χαμένου σήμερα κάτω τμήματος τοῦ βωμοῦ, ὅπου ὑπῆρχε ἐγγάρακτη παράσταση πελέκεως.

Λαμβάνοντας ὑπόψη καὶ τὴ φωτογραφία αὐτὴ (βλ. εἰκ. 1) τὸ κείμενο τῆς ἐπιτύμβιας ἐπιγραφῆς τοῦ Σκρᾶ θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωσθεῖ ὡς ἑξῆς :

*Αὐρηλιος Λούκι-
ος βετρανὸς
λεγιῶνος Πρεΐ-
4 ας Μηνέρ-
βας μετὰ γυν[αι]-
κὸς Αὐρηλίας Λε-
8 πούλας ☉ κέ τ[έ^{vac}]-
νου Αὐρηλ[ίου]
Πατέρο[v ἂ^{vac}]-
νέστησ[εν^{vac}].*

παράσταση πελέκεως

β) Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος
ΙΑ' Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια
Θεσσαλονίκη

Θεσσαλονίκη 9-9-1955

Πρὸς
Τὸν κ. Δ/τὴν Δημοτ. Σχολείων Σκρᾶ
Εἰς Σκρᾶ Παιονίας

Καθ' ἃ ἀνήγγειλεν ἡμῖν ἡ Νομαρχία Κιλκίς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16308 / 3.9.55 ἐγγράφου της, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου σας εὐρέθη πρό τινος ἀρχαῖος λίθος μεθ' ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς. Παρακαλοῦμεν, ὅπως μερμνήσητε διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ ἀσφαλῆ φύλαξιν τῆς ἐπιγραφῆς ἐν τῷ Σχολείῳ σας μέχρις ἀφίξεως εἰδικοῦ ἀρχαιολόγου, ἀποστείλητε δὲ ἡμῖν κατὰ τὸ δυνατόν ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐν σχεδίῳ τῆς ἐπιγραφῆς.

Ὁ Ἔφορος
τῆς ΙΑ' Ἀρχαιολογικῆς Περιφέρειας
Χαρ. Ἰ. Μακαρόνας

Οἱ νέες ἀναγνώσεις δείχνουν ὅτι ὁ βωμὸς εἶχε στηθεῖ πάνω στὸν οἰκογενειακὸ τάφο τοῦ βετεράνου Λουκίου. Τὸ cognomen τοῦ γιοῦ του μαρτυρεῖται σπάνια στὴ Μακεδονία καί συγκεκριμένα σὲ ἐπιγραφή ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῶν Βυλαζόρων (Ἕνω Μακεδονία)². Ὅσον ἀφορᾷ ἐκεῖνο τῆς γυναίκας του δὲν μπορεῖ νὰ ἀναγνωσθεῖ μὲ ἀσφάλεια λόγω τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο μᾶς παραδίδεται τὸ πρῶτο τριγωνικὸ του γράμμα. Χάρη στὴν ἐγγάρακτη παράσταση πελέκως (στὸ κάτω μέρος τοῦ βωμοῦ)³ μπορούμε τέλος νὰ ὑποθέσουμε βάσιμα ὅτι ὁ βετεράνος Αὐρήλιος Λούκιος θὰ ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν ὑλοτομία, γιὰ τὴν ὁποία προσφερόταν ἡ δασώδης περιοχὴ τοῦ Σκρᾶ.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Παντελῆς Μ. Νίγδελις

2. Βλ. N. Vulic, "Anticki spomeniki nase zemlje", *Spomenik* 71 (1931) 28. ἀφ. 53 : Αὐρ(ήλιος) Διοσκουρίδης παλαιστρατιώτης Πατέρων / ἰδίω θρεπτῶ / μνείας χάριν. Γιὰ τὸ cognomen αὐτὸ γενικὰ βλ. H. Solin–O. Salomies, *Repertorium nominum gentilium et cognominum latinorum*, Hildelsheim–Zürich–N.York 1994², 376.

3. Γιὰ παραστάσεις ἀγροτικῶν ἐργαλείων, ὄχι ὅμως πελέκως, σὲ ταφικά μνημεῖα ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἕνω Μακεδονίας βλ. π.χ. N. Vulic, *Spomenik* 98 (1941-8) 58 καὶ 64 (περιοχὴ Καβαντιά).

*SUMMARY*CORRIGENDUM IN "MACEDONICA EPIGRAPHICA"
(*TEKMERIA* 5, 2000)

One year after the publication of the funerary altar of the Roman *veteranus* Aurelius Lucius from Skra (Praefecture of Kilkis) in *Tekmeria* 5, 2000, 136-139, the author discovered in the archive of the 16th Department of Prehistorical and Classical Antiquities the correspondence referring to its discovery in 1955. Although the quality of the photograph is not very good, it still shows in a satisfactory way the monument in its state of preservation immediately after its discovery. This permits a better reading of the text than the one presented by the author in the last volume of *Tekmeria*. On the photograph one may also see an engraved double axe on the lower part of the altar, which is now lost.

Π. Μ. Νίγδελης, Είχ. 1